

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Wien V., Margaretenplatz 7
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Zinkovský Josip, Wien
V., Margaretenplatz 7.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrletno: K 5000.—
Za Jugoslavijo
četrletno: 25 Din.
Posamezna številka 700 kron.

Leto III.

Dunaj, 8. avgusta 1923.

Št. 32.

Razkrinkani.

„Resnica v oči bode.“ Institotost tega izreka je morala prepričati tudi naše narodne nasprotnike, ko so izvedeli za dr. Ninčičev govor o položaju koroških Slovencev. Resnice vsenemški iredentisti na Koroškem nikoli niso bili vajeni, marveč so jo potvarjali in slepili javnost kjerkoli jim je bilo to mogoče. Le poglejmo tiste „slovesne“ obljube, ki jih je sklenil koroški deželni zbor pred plebiscitom in v katerih prav tako svečano kakor hinavsko obljubuje, da hoče zastopati kot temeljno načelo bodoče deželne politike politiko sprave in pravičnosti ter varovati jezikovno in narodno posebnost slovenskih deželanov in skrbeti za njih duševni in gospodarski procvit ravno v isti meri, kakor za nemške prebivalce dežele. To so bile prav lepe besede, ki so omamile morda marsikaterega Slovenca, da je glasoval za Avstrijo, toda danes po preteku treh let se je izkazalo, da te obljube niso bile nič drugega kakor navadna laž in goljufija. Nič manj lažnjiva in neizpolnjena je ostala tudi proklamacija, ki jo je izdala po plebiscitu deželna vlada na prebivalstvo plebiscitnega ozemlja zagotavljajoč, „da hočemo v dobrem spominu na slovesno proklamacijo provizoričnega deželnega zbora za Koroško z dne 29. sept. in na obljube, katere je podala danes (18. nov. 1920) deželna vlada za Koroško po svojem zastopniku v plebiscitni komisiji in v smislu določb senžermenske pogodbe odstraniti iz dežele v bodoče vsaki narodni prepir in vsako sovraštvo“

Doslej vsenemški močotci na Koroškem niso bili vajeni, da bi jim kdo ugovarjal ali jih celo motil v njihovih prikritih načrtih. Tega Bog ne daj! Zato pa so smatrali Koroško za nekak „noli me tangere“, to je, ne dotikaj se me, in Heimatdienst za njihovo najvišjo oblast, ne oziraje se na „temeljna načela bodoče deželne politike“, ne na dunajske vlade niti na

senžermensko pogodbo. Temhuje jih je morala tedaj zadet dr. Hinčičeva obsodba koroškega režima in s številkami podprta statistika o razmerju pravic, ki jasno osvetljuje položaj Slovencev na Koroškem in Nemcev v Sloveniji. Tako stoje voditelji koroške politike razkrinkani in osramočeni pred svetom.

Da, resnica v oči bode, zato je prizadeti krogi tudi nočejo priznati. Namesto da bi skušali dane obljube izpolniti in storjene krivice popraviti, se zaletavajo v svoji onemogli jezi v dr. Ninčiča in sleparijo javnost še naprej, češ njegova statistika in njegove trditve ne odgovarjajo resnici. Ker pa številke ne morejo ovreči, se zagovarjajo v svojih listih „Freie Stimmen“ in „Koroški Domovini“ prav slabo s tem, da skušajo vzdrževati v javnosti mnenje, kakor bi bili zatirani in brezpravni ne mi, marveč Nemci v Jugoslaviji in Slovenci na Koroškem da vživamo vse pravice ter nimamo nobenih želj več. To je jako slab špas, ki ne more napraviti drugega vtisa kakor tega: rešimo, kar se še rešiti da.

Nikakor ni naš namen, da bi se spuščali z imenovanimi listi v polemiko in hoteli dokazovati v kolikor so njihove trditve zastran Nemcev v Jugoslaviji resnične ali neresnične, dasi dobro vemo, da širijo tudi nemški listi v Jugoslaviji o nas koroških Slovencih prav neverjetne laži. Taka vprašanja razjasniti in ovreči neresnične trditve je v prvi vrsti zadeva jugoslovanske tiska in jugoslovanske diplomacije. Nam koroškim Slovencev se gre edino za to, da pride resnica na dan in se vsestransko razkrinkajo laži, ki se jih poslužujejo naši nasprotniki v opravičbo nasilstev proti slovenski manjšini v deželi. Naj se nas v tem boju za resnico in pravico podpira od katerekoli strani hoče, vsakomur bomo hvaležni.

Resnici na ljubo pa moramo pripomniti, da je opaziti med Nemci samimi neko stremenje in da je tudi med njimi mnogo poštenih in razsodnih ljudi, ki ne odobravajo sedanje

Slovenecem sovražne koroške politike. Pa tudi tista stara pesem o jugoslovanski nevarnosti na Koroškem in ji dati tiste pravice, ki ji gredo več odmeva. Njihovo mnenje je, da je treba povoljno rešiti vprašanje slovenske manjšine na Koroškem in ji dati tiste pravice, ki ji gredo in so ji bile obljubljene, da pridemo tako do miru v deželi. To spravo med domačim prebivalstvom pa onemogočuje peščica vsenemških nasilnežev, ki tvorijo koroški Heimatdienst in si laste pravico odločevati, kaj morajo in kaj ne smejo ukreniti oblasti za nas ali proti nam. Heimatdienstov režim vzdržujejo predvsem tuji uradniki in nekateri zlobni odpadniki, ki delajo med domačim prebivalstvom neprestano ma zdražbo in sejejo nemir. Slovenci smo pokazali dovolj lojalnosti in strpnosti tako, da se nam ničesar ne more očitati. Ako bo to spoznanje prodrlo tudi med nemškimi sodeležani in tistimi Slovenci, ki niso našega prepričanja, potem si bo ljudstvo samo uredilo medsebojne odnose in po svojem usmerilo deželno politiko tako, kakor je to v interesu domačega prebivalstva, ne pa po željah Heimatdienta in privandranih uradnikov.

Krinka je padla in slovensko ljudstvo na Koroškem bo spoznalo svoje prave in neprave prijatelje.

VOLILCI! Volitve v narodno skupščino in deželni zbor se vršijo dne 21. oktobra. Razpisane so bile 31. julija. Vsakdo voli v tisti občini, v kateri je imel 31. julija svoje stalno bivališče. Od 10. avgusta dalje (ali v času, ki ga določi krajvena volilna oblast) so volilcem skozi 14 dni na upogled volilni imeniki. Prepričajte se, ste-li vpisani ali ne! Zahtevajte vpis izpuščenih in izbris neupravičenih volilcev!

Novi volilni zakon v Avstriji.

„Zvezni zakonik za avstrijsko republiko“ ali izvirno „Bundesgesetzblatt für die Republik Oesterreich“ z dne 16. julija t. l. je obelodanil novi volilni zakon, po katerem se bodo vršile že volitve v narodni svet ali Nationalrat 21. oktobra. Oglejmo si najvažnejše določbe tega zakona, zlasti one, ki se tičejo nas Slovencev.

Narodni svet šteje 165 poslancev, ki se izvolijo v prvem in drugem skrutiniju ali štetju glasov. Ta dvojni skrutinij je v srednji Evropi edino pri nas v Avstriji in je jako pravičen, ker ima namen, da stranke ne zgubljajo glasov.

Vse zvezno ozemlje se razdeli v volilna okrožja in zveze volilnih okrožij. Volilnih okrožij je na Dunaju 7, v ostali Dolnji Avstriji 4, v Gornji Avstriji 5, na Štajerskem 4, ostale dežele Solnograško, Tirolsko, Predarelsko, Koroško in Gradiščansko ali Burgenland pa so po eno samo volilno okrožje.

Zel važen je § 4, ki določa zveze volilnih okrožij, in sicer: Prvo zvezo tvorijo vsa dunajska okrožja, drugo ostala Dolnja Avstrija, tretjo okrožja dežel Gornja Avstrija, Solnograško, Tirolsko in Predarelsko, a četrto Gradiščansko, Koroško in Štajersko. Te zveze pridejo v poštev pri drugem skrutiniju. Tiste stranke, ki so dobile pri prvem skrutiniju v volilnih okrožjih kak mandat, imajo pravico do morebitnih daljnih mandatov v zvezi okrožij. Kako se tu štejejo glasovi, bomo videli pozneje.

PODLISTEK

Janez Picej.

Dokler ne pade zadnje jasno čelo,
ki lesketa na njem se večnosti poljub,
grobovi tulijo... (Oton Župančič.)

Grobovi so nam ugrabili 15. julija enega najuglednejših mož cele okolice in veliko število spremljevalcev na zadnji častni poti je pričalo o priljubljenosti Furijanovega očeta. Naši kmetje so izgubili iz svoje srede vzornega gospodarja, ki je dvignil Furijanovo hišo s pridnostjo in razumnostjo iz zanemarjenega stanja v kakoršnjem je hišo dobil na visoko stopinjo modernega kmetijstva. Višje oblasti so dobro cenile njegove zmožnosti in ga navadno pritegovale k važnim komisijam. Ob priliki cesarjeve šestdesetletnice l. 1908 je bil Furijanov oče celo odlikovan s srebrnim služnim križem s krono.

Občani se izrazili svoje zaupanje do gospoda Furijana s tem, da so ga volili trikrat po vrsti županom. Kot načelnik škocijanske občine tekom devetih let je seve imel tudi dovolj neprijetnih uric polnih skrbi. Toda gospod Picej se je zavedal svojega mesta in je kot škocijanski župan znal tudi v urah najhujše burje ubrati pravo smer svojemu delovanju. Prišla pa je za časa njegovega poslovanja nesrečna vojna, katera je njegovo stališče še mnogo po-

slabšala. Kot župan ni mogel služiti dvema gospodoma v zadovoljstvo, predvsem pri rekvizicijah živine in žita. Če je bil popustljiv proti kmetom so rjovele oblasti, ako pa je s kmeti postopal po predpisih si je nakopal sovraštvo svojih sogospodarjev, posebno tistih, ki se nikakor niso mogli uživati v njegovo vlogo.

Po končani svetovni vojni si je tudi gospod Furijan želel mirnejših dni in boljše bodočnosti. Toda kot marsikdo se je varal tudi on, hudo ga je zadel mesec majnik 1919, ko je moral bežati raz svojo posestvo na Štajersko. Njegova hiša je grozno trpela pod vladno znana Volkswehra. Odgnana mu je bila živina in oropano celo gospodarstvo. Ko se je meseca junija vrnil domov, je našel vse prazno kot po ognju. Rane, katere so zadali Furijanovi hiši Volkswehrovci, še niso zacelile, ko je legel marljivi gospodar v hladni grob. Velike zasluge si je Furijanov oče stekel tudi kot načelnik Sinčevaške zadruge, kateri je načeloval od prvih početkov do svoje zadnje bolezni, na tem mestu mu je sledil njegov zet g. Miha Kačnik, pd. Joger v Mali vasi.

Istotako je Furijanov oče celi okolici bil vzoren krščanski mož. Na poti k večnemu počitku ga je spremlilo šest duhovnikov in veliko število naroda. Šnihelski moški pevski zbor mu je zapel ganljive žalostinke. Gosp. mgr. Podgorc se je v nagrobnem govoru poslovil od rajnega in ga slavil kot narodnjaka in katoličana vsem za vzor.

§ 5. določa, koliko mandatov pripade na vsako volilno okrožje. Število vseh državljanov po zadnjem ljudskem štetju se deli s številom poslancev 165. Tako dobljeno število je količnik, ki določa število mandatov za vsako okrožje, namreč kolikorkrat je količnik obsežen v številu državljanov celega okrožja, toliko mandatov dobi okrožje. To nalogo izvrši zvezni kancelar in razglasi v Zveznem zakoniku.

Volišče je vsaka občina. Toda občine, ki imajo nad tisoč prebivalcev, ali so po prostoru zelo razsežne, se morejo razdeliti v več volišč, da se volitve lažje izviše. Vsak volilec ima le en glas in mora osebnostno voliti. Pooblaštila, kakor so pri nekaterih drugih volitvah dopustna, torej tu niso dovoljena. Ako je občina razdeljena v več volišč, volimo tam, kjer smo vpisani v volilni imenik. Le tisti volilci, ki so v času volitve službeno zunaj svojega volišča, dalje oni, ki so se po sklepu imenika preselili kam drugam, kakor tudi oni, ki so v istem času v kakih bolnišnicah ali oskrbovalnicah, ali morajo tu streči, morejo zahtevati od svoje volilne oblasti volilni list, s katerim morejo voliti tudi drugod. O tem je še več določb, ki naj si jih slučajno prizadeji ogledajo. Naš glavni volilni odbor daje tozadevna pojasnila, kakor tudi v vseh dvomljivih slučajih.

Volilne oblasti ali Wahlbehörden.

Volilne oblasti izvršujejo in vodijo volitve. Te oblasti pa ostanejo v službi do razpisa prihodnjih splošnih volitev. One odločajo v vseh zadevah volilne pravice in volitev samih. Volilni oblasti na čelu je voditelj, ki si izbere pomočnikov iz svojega urada. Vsako volišče ima svojo okrajno volilno oblast, v kateri je župan voditelj, in še najmanj trije, največ pa šest prisodnikov. Župan si more imenovati stalnega namestnika.

V središču političnega okraja posluje okrajna volilna oblast, kateri načeljuje predstojnik glavarstva ali njegov namestnik, ki mora biti pravnik na istem glavarstvu, in najmanj šest, največ pa dvanajst prisodnikov. Ta oblast ima predvsem nalogo, da določa in omejuje volišča v svojem okraju.

Okrožne volilne oblasti v središču okrožja štejejo voditelja, ki je vedno voditelj politične oblasti središča, in najmanj šest, največ pa dvanajst prisodnikov. Vsakdo more biti član le ene same oblasti.

Zvezna volilna oblast za nas ima svoj sedež v Gradcu, predseduje ji tamošnji deželni glavar in šteje še najmanj šest, največ dvanajst prisodnikov.

Glavna volilna oblast za celo zvezno republiko je na Dunaju in ima nadzorstvo nad vsemi drugimi volilnimi oblastmi. Na čelu ji stoji zvezni kancelar ali njegov namestnik; poleg njega dvajset prisodnikov, od katerih jih mora pripadati petorica sodnijskemu stanu.

Stranke imajo pravico, da morejo volilnim oblastem predlagati njim primerno osebo za prisednike ali njihove namestnike. Za vsako oblast mora biti poseben predlog, ki ga je vročiti pri nas za okrožno in okrajne oblasti voditelju okrožne oblasti, za krajne oblasti pa voditelju okrajne oblasti. Ako more voditelj presoditi, da predlagane osebe res zastopajo tisto stranko, more predlog takoj upoštevati, sicer mora zahtevati, da podpiše predlog najmanj sto volilcev istega okrožja. O teh oblasteh je še raznih določb, ki jih mora vedeti pred vsem vodstvo vsake stranke.

Kdo sme oltiti ali biti izvoljen.

Voliti more vsak državljan obojega spola — torej tudi ženske — ki je izpolnil dvajseto leto 1. januarja istega leta. Izvoljen pa more biti moški ali tudi ženska z izpolnjenim 24. letom starosti in ima volilno pravico. Za izgubo volilne pravice veljajo po priliki iste določbe, kakor pri občinskih volitvah.

Dan volitve, ki mora biti nedelja ali kak drug dan počitka, razpiše zvezna vlada v Zveznem zakoniku.

Volilni imeniki in reklamacije.

V volilni imenik morajo biti vpisani vsi volilci, ki so 1. januarja stanovali v občini. Kdor stanuje v več občinah, mora biti vpisan

tam, kjer je 1. jan. res stanoval. Tak volilec pa more tekom osmih dni sam izjaviti, v kateri imenik želi biti vpisan. Sestava imenikov je naloga županova. Kako ima to nalogo izvršiti, so posebne določbe.

Volilni imeniki morajo biti v občinskem uradu razpoloženi vsako leto 1. februarja vsakemu volilcu na upogled in vsakdo si more iste poljubno prepisati. V občinah nad 5000 prebivalcev morajo biti imeniki tiskani in vsak volilec more dobiti en iztis proti povračilu tiskovnih stroškov.

Proti imeniku se more vsak državljan pritožiti tekom 14 dni po razgrnitvi in to osebno ali pismeno in sicer proti takim, ki so vpisani, a nimajo v občini volilne pravice, in zahtevati vpis takih, ki so bili izpuščeni, pa majo tam volilno pravico. Osebe, proti katerim je bila podana pritožba, morajo biti tekom 24 ur obveščene, da se morejo braniti.

O pritožbi odloča župan tekom 14 dni. Odločitev mora naznaniti pritožniku in prizadeti osebi. Proti taki odločitvi je dopustna pritožba tekom 14 dni na vzklicno komisijo, ki je ustanovljena na sedežu galvarstva ali v mestu z lastnim statutom. Pritožbe se vlagajo pri županu. V 14 dneh sledi končna razsodba.

Ko je volilni imenik tako popravljen, mora župan narediti prepis, ki ga pošlje glavarstvu. Taki imeniki so podlaga vsem volitvam do prihodnjega novega sestavljanja.

Ta določila veljajo za volilne imenike, ki morajo biti sestavljeni vsako leto takoj in razpoloženi občinstvu na upogled že 1. februarja vsakega leta.

Za prve prihodnje volitve po tem zakonu pa veljajo naslednje določbe:

V volilni imenik morajo biti vpisani vsi volilci obojega spola, ki so imeli na dan razpisa volitev v občini svoje redno bivališče. Imenik mora biti javno razpoložen, kar mora biti prej javno razglašeno.

Reklamacije ali pritožbe more podati tekom 14 dni vsak državljan, o katerih razsoja župan tekom treh dni. Prav tako se more vsak državljan proti takim razsodbam pritožiti tekom treh dni na vzklicno komisijo, ki končno veljavno razsoja tekom osmih dni. Po dokončanem reklamacijskem in vzklicnem postopanju mora župan imenike popraviti in zaključiti in narediti prepis. Ta je za glavarstvo, izvornik pa za krajno volilno oblast, ali za volilne oblasti, ako je občina razdeljena na več volišč.

Za prihodnje volitve je že določeno število mandatov in sicer: Dunaj 45, ostala Dolnja Avstrija 37, Gornja Avstrija 23, Solnograško 6, Tirolsko 8, Predarelsko 4, Štajersko 24, Koroško 10 in Gradiščansko 8, skupaj torej 165.

Ker znaša količnik menda okoli 40.000, mogli bi Slovenci dobiti en mandat, ako postavimo vse na noge, kar je našega. Zato le kvišku srca, dragi rojaki, in pogumno na delo.

A. G.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija.

Volitve v narodno skupščino so se razpisale 31. julija in se vršijo v nedeljo dne 21. oktobra. Isti dan se vršijo tudi volitve v koroški deželni zbor. Kjer je imel volilec ta dan stalno bivališče, tam ima volilno pravico.

Ministrski svet je sklenil znižati število sekcij v vseh ministrstvih na 32 in oddelkov na 182. Naproti staležu z dne 1. jan. 1919 pomeni to znižanje odpravo 36 sekcij in 194 oddelkov in proti staležu z dne 1. aprila t. l. 17 sekcij in 80 oddelkov.

Koroški deželni zbor je ob priliki zadnjega zasedanja od 30. julija do 1. avgusta razpravljal o svojem predčasnem prostovoljnem razpustu pred potekom njegove zakonodajne dobe in o razpisu novih volitev, ki se imajo vršiti obenem z volitvami v narodno skupščino, t. j. 21. oktobra 1923. Za razpust je govorila sestava deželnega zbora sama, ker nimajo ne meščanske ne socialdemokratska stranka nadpolovične večine, kar onemogoča neovirano delovanje, in razlog štedenja. Pravilno bi se morale vršiti volitve v deželni zbor šele 1. 1924, ko poteče zakonodajna doba, kar bi bilo zve-

zno z ogromnimi izdatki, tako se pa vrši vse na en dan, vseld česar se bo prihranilo mnogo denarja in dela. Uvaževati je treba tudi, da se volilci prepogostih volitev naveličajo. Volilni zakon za volitve v koroški deželni zbor se je spremenil samo v toliko, da tvori sedaj **cela Koroška samo eno volilno okrožje**, kar je za nas vsekakor dosti ugodnejše nego pri bivših volitvah, in prilagodil zakonu za volitve v narodno skupščino. Predlog o volilni dolžnosti se je odklonil z glasovi socialistov in Slovencev. Koroška glede znižanja števila mandatov — Dunaja ne bo posnemala, ker imajo koroški deželni poslanci tako nizke dnevnice, da bi se nič ne prištedilo, pač pa oškodovali volilci. Ostane torej 42 poslancev. Ob tej priliki je povzel besedo tudi naš poslanec g. Poljanec, ki je govoril proti raznobarvnim volilnim kuvertom, ker se s tem omejuje tajnost volitev. Odgovorilo se mu je, da so samo enobarvni kuverti radi tehničnih težkoč nemogoči. Letos se izvedejo tudi občinske volitve. Deželni zbor je spremenil občinski volilni red in ga prilagodil volilnemu zakonu za narodno skupščino.

Peto poročilo generalnega komisarja, Dr. Zimmermann je poslal Društvu narodov peto poročilo o obnovi Avstrije, ki obsega čas od 15. aprila do 15. majnika. V tem poročilu se močno pritožuje nad prepočasnim odpuščanjem državnih nameščencev ter rabi proti vladni zelo ostre besede. Odpustiti bi se imelo v tem času 4000 nameščencev, dočim se jih je odpustilo samo 2430. Če pojde tako počasi naprej, izzove to lahko krizo, ki bi stavila celo obnovo pred vprašanje. O finančnem gospodarstvu se izraža povoljno.

Jugoslavija.

Približevanje Jugoslavije Rusiji dobiva vedno jasnejše oblike. Narekuje ga zdrav razum in zunanje-politični položaj slovanskih držav. Praški glavarnik poslov Lazarevič je dobil navodilo, naj stopi v stik s sovjetsko vlado in sklene trgovinsko pogodbo, ki se bo v kratkem podpisala. Po zaključku trgovske pogodbe pričnejo pregovori za navezovanje diplomatskih stikov. Ako moskovska vlada res želi prijateljstvo bodo zveze uravnane v kratkem času. Predhodnja pogajanja se bodo vodila v Moskvi. Ruska vlada je obvestila jugosl., da so vsi krivci bili pomiloščeni in da se vsi emigranti lahko vrnejo v Rusijo.

Najtežje vprašanje za Jugosl. je reško. Leta se že bije diplomatski boj za to trgovsko mesto in neposredno okolico. Čeravno obstoja rapalska pogodba, Italijani ne pristajajo nanjo ter hočejo Reko na vsak način združiti z Italijo in tako zagospodovati nad Jadranskim morjem. Za Jugoslavijo je Jadransko morje življenskega pomena, ker je obmorska država. Zato v tem vprašanju noče popustiti ter se točno drži rapalske pogodbe. Zelo negotovo je še, kdo bo zmagal.

Železničarji privatnih železnic Slovenije in Hrvatske so stopili v 24urno protestno stavko, ker skupščina ne reši službene pragmatike. Prometni minister je takoj odredil mobilizacijo stavkajočih. Stavka se je po preteku 24 ur brez pripetljajev končala. — Diplomatski odnošaji z Bolgarsko so se zopet vzpostavili. — V Valjevu se je odkrila nova špijunska družba, ki je pošiljala tajne vojaške listine v Budimpešto, kjer so jih fotografirali in nato vrnili.

Nemčija.

Vlada je razpisala zlato posojilo, ki se vrne v 12 letih. Za posojilo jamči celokupno gospodarstvo, banke, trgovina, industrija in vsak davkoplačevalec. Posojilo se glasi na dolarje po 1, 10 do 1000 dolarjev, skupaj 500 milijonov zlatih mark. Obresti 6%. Podpisovanje se prične 15. t. m. — En dolar stane v Berlinu že 2,000.000 mark in v Curihu notira marka samo 0,0003 centimov več. Vsak teden se natisne 8 bilijonov svežih papirnatih mark. Kmalu se bodo izdali novi bankovci po 20 in 50 milijonov mark.

Ogrska.

Kdo bi si bil mislil po sklepu miru, da bo Madžarska tretje sledila vzgledu Avstrije. Opazajo se slični pojavi kot prej pri nas in po-

zneje v Nemčiji. Krona pada in pada, ker mala antanta ne ukine zastavnih pravic, da bi mogla dobiti mednarodno posojilo. Zaposila je za posojilo že pred mesci, Angleška jo podpira ali za posojilo morajo biti dani predpogoji. Brez tega posojila ne gre več dalje. Mirovna pogodba je vzela Madžarski mnogo zemlje, ki se je je oficijelna Madžarska sicer odrekla ali narod jo smatra še vedno za sestaven del svetoštevanske kronovine in jo hoče pridobiti na vsak način nazaj. Vsled tega vzdržuje drage fašistovske organizacije in dobro iredentistično propagando v nasledstvenih zemljah za Madžarsko, kar seveda mnogo stane, da propada državno gospodarstvo. Vlada je postala proti fašistovskim organizacijam preslaba, ne more ali noče jih razorožiti in ustaviti mali antanti sovražno propagando. Na tak način ne more si pridobiti simpatije in podporo male antante, ki je za mednarodno posojilo neobhodno potrebna. Zelo pogosto čitamo o razkritjih špijonskih afer, katerih niti vodijo navadno v Budimpešto.

Če katera država v inozemstvu nima zupanja, tudi nihče ne zaupa njenemu denarju in posledica je — padec. Madžarska krona pada in s padcem raste druginja, rastejo davki, rastejo zahteve po zvišanju mezd itd. 1. avgusta so stopili v stavko strojevodje vseh železnic, ker smatrajo zvišanje mezd javnim nameščenecem kot nezadostno. Skoro ves železniški promet je bil ustavljen. Živilske in druge nujne vlake so vozili strojni inženirji s pomožnim moštvom. Vlada je nastopila proti stavkajočim z vso silo in v nobenem oziru ni hotela popustiti, ker je smatrala stavko kot odpoved pokorščine in ker je računala, da bo dobila na razpolago dosti pomožnega osebja, da zopet vzpostavi reden promet. Da postane stavka železniškega osebja za državo lahko usodna, ni treba posebej povdarjati. Razglasila je obsedno stanje, vsa javna poslopja z vojsko zasedla, zvezo strojevodij razpustila in povzročitelje in voditelje štrajka zaprla. Stavkajoče so podpirali madžarski fašisti, ki so z vlado nezadovoljni. Stavkajoči so zabranjevali vsak promet s silo: en vlak so napadli s kamenjemi, da se je moral vrniti na postajo nazaj. Značilno je, da stavko ni podpirala nobena stranka. Čeravno so Madžari priznani zelo trinogljavi, se je stavka nepričakovano hitro končala. Stavkajoči so se brezpogojno uklonili, prosili so samo za pomilostitev v zaporih se nahajajočih voditeljev. Reden promet je zopet vzpostavljen.

Dr. Beneš in Bethlen se v kratkem sestane na Češkem k pogovoru o mednarodnem posojilu in tozdevnih sklepih konference v Sinaji

Porurje.

Položaj v Porurju se je zopet občutno poostiril. V Kölnu, Düsseldorfu, Ruhrortu in Essenu je prignala lakota mnogo delavcev na cesto, ker dobivajo samo delno izplačane mezde. Pomanjkanje se od dne do dne stopnjuje. Na različnih krajih izbruhajo stavke. V Oberhausenu je prišlo do večjih krvavih izgredov. V Mainzu so vzeli Francozi iz državne banke 25—50 milijard mark. — Pretekli petek je eksplodirala med parado francoske straže bomba in ranila 4 Francoze in 3 civiliste. Bombo je vrigel baje nek študent, ki je bil takoj poleg drugih oseb aretiran. Čez mesto je proglašeno poostreno obsedno stanje. Preiskava proti nacionalistom se nadaljuje.

Reparacijsko vprašanje.

Francosko, angleški spor. Baldwin je govoril v spodnji zbornici in Lord Curzon v zgornji o francoskem in belgijskem odgovoru. Nobeden odgovor ne daje snovi za odgovor na nemško noto, da ni upanja na skorajšnjo izpremembo položaja v Porurju. Zato bo objavila angleška vlada v sp. razumu z zavezniki vse na to vprašanje se nanašajoče dokumente. Poleg tega bo skušala doseči sestavo posebne strokovne komisije, ki bo podrejena reparacijski komisiji, in odpravo pasivnega odpora. Istočasno prihajajo iz Porurja poročila, da se pasivni odpor kljub bližajoči se lakoti ne optisti. Angleška bo poskušala še nadalje doseči skupen odgovor velike antante na nemško noto. Odgovorila bo na vsako zavezniško pose-

bej, ki se bodo glasile primerno vposlanim, vendar bo točka o mednarodnih dolgovih v vseh odgovorih enaka. Belgijska vlada pravi k temu, da bi bilo znižanje reparacijske svote na škodo opustošenih držav brez znižanja mednarodnih dolgov krivično in proti mirovni pogodbi. Francoska zahteva minimalno odškodnino 26 milijard zlatih mark in plačilo dolgov Angliji in Ameriki. Brezdvomno bome na rešitev tega kočljivega vprašanja še doigo čakali.

Reparacijsko vprašanje. Vprašanje odplačevanja vojne odškodnine od srani Nemčije se je tako zapletlo, da ni videti iz njega za dogleden čas nobenega izhoda. Za enkrat sta Francija in Belgija odgovorili na angleško noto; kaj, še ni natančno znano. Na vsak način obe državi vztrajata na tem, da okupacijske čete Porurja ne zapuste, dokler Nemčija ne izpolni svojih obveznosti. V Angliji sami se borita dve struji: ena, ki želi, da se Nemčiji pomaga v svrhu ustalitve gospodarskih prilik v Evropi sploh; druga, ki priporoča pasivno politiko, ker smatra gospodarsko vzpostavitev Nemčije za nevarno in zato simpatizira s francoskimi metodami. Pa tudi v Nemčiji niso vsi enega mnenja. Mnogi politiki ostro napadajo vlado, da ji pri celem reparacijskem vprašanju ne gre za nič drugega, nego da štiti interes velekapitala, ki noče k reparacijam nič prispevati, ampak vse breme vojnoodškodninskih odplačil zvaliti na ramena socialno šibkih slojev ter nalašč devalutizira marko. Vodstvu nemške zunanje politike očitajo, da namenoma ne stori ničesar za sporazum s Francijo in mu zlasti zamerijo, da ne sledi pobudi Anglije, da naj bi Nemčija prosila za sprejem v Društvu narodov, s čimer bi bilo za pomirjenje veliko storjeno. Na teh očitkih je jako veliko resnice. Kar se Amerike tiče, se zdi, da so ji neprilike, v katere je zašla po vojni Evropa, le všeč.

Mala antanta.

Konferenca državnikov male antante v Sinaji se je vršila pretekli teden. Pri prvi seji je poročal dr. Beneš o svojem potovanju v London in Pariz in o splošnem evropskem položaju. Ugotovilo se je vseh točkah popolno soglasje. Drugi dan so se posvetovali o prošnji madžarske vlade glede odprave zastavnih pravic, ker zavisi od tega madžarsko zunanje posojilo. Mala antanta zahteva, da se madžarsko mednarodno posojilo ne sme porabiti za oboroževanje, ne za iredentistično propagando proti sosednjim državam temveč za gospodarsko obnovo. Madžarska ne kaže napram sosedom toliko dobre volje kakor Avstrija. Zato hoče imeti mala antanta v kontrolni komisiji svojega opazovalca. Glede Bolgarske se pričakajo rezultati, ki jih pokaže bolgarska vlada v izpolnjevanju svojih obveznosti. Za kandidata v Društvo narodov je določen dr. Beneš. V splošnem reparacijskem vprašanju je prodrlo francosko stališče. Veliko pozornost je vzbudil predlog grškega poslanika, naj se ustanovi balkanski blok, ki bi bil neodvisen in stvorjen na podlagi neuillske pogodbe. Mala antanta naj čuva mir v Srednji Evropi na podlagi trianonskega dogovora, balkanski blok pa bi čuval mir na Balkanu na podlagi neuillske pogodbe. Madžari so s uspehom konference več ali manj zadovoljni.

Harding, predsednik severoameriških Zedinjenih držav, umrl. Warren G. Harding je bil izvoljen predsednikom Zedinjenih držav 2. novembra 1920 kot naslednik Wilsonov. Narodil se je 2. novembra 1865 in doživel 58 let. Svojo življensko pot je začel kot črkostavec, pozneje kot izdajatelj svojega lista, ki ga je sam pisal, stavil in razpečeval. Torej čisto po ameriškansko. Umrl je baje vsled pljučnice, ki si jo je nakopal na agitacijskem potovanju dne 2. t. m. Po ameriški ustavi preide mesto predsednika brez volitev na namestnika Mr. C. Coolidge, ki ostane predsednik do novih volitev 4. marca 1925.

Zbirajte za tiskovni sklad!

DOMAČE NOVICE

Poštno ravnateljstvo v Celovcu opozarja, da poštni urad Poreče ob jezeru naš list naslovljencem sploh ne izroča ali zelo neredno. Enake dolžnosti, enake pravice!

Ruda. (Nasilstvo.) Na večer 4. julija je hotela tukajšnja Slovenka žgati kres na čast slovenskima blogovestnikoma sv. Cirilu in Metodu. Ko pride na lice mesta, kjer je imela za to pripravljeno dračje, stopita izza bližnjega grma dva moška, ki sta ji zagrozila, da jo ustrelita, ako se takoj ne izgubi, in razmetala vse dračje, ker sta se bala, da bi ogenj ne spričal, da je Ruda bila in bo slovenska in da lofentolerji in vsi drugi privandrovci nimajo moči je ponemčiti. Eden teh dveh heimatšuc-lerjev, ki ga je ženska dobro poznala, se je celo spozabil tako daleč, da ji je pripeljal neumljeno zaušnico. G. R., vi se drznete v spremstvu varnostnega organa deliti mirnim in poštenim Slovencem grde klofute. Vprašamo, jeli to tista hvalisana svoboda koroških Slovencev, ko jih preteplate in jim grozite s smrtjo? Lepa svoboda!

Št. Iij ob Dravi. (Božji rop.) Začetkom julija je bilo vlomljeno v našo podružnico na Humcu. Tat je ukradel iz zaprtega žagrada monštranco in kelih s pateno. Vedel je namreč za ključ, ker je po storjenem činu žagrad skrbno zaklenil in položil ključ zopet na določeno mesto. Seveda nobenemu ni padlo v glavo, da bi bilo vse to ukradeno. Šele mlado nedeljo meseca julija se je tavina opazila, ko bi se imela brati sv. maša. Srečnemu slučaju se imamo zahvaliti, da je tat hlapec, šele 19 let star, ki govori le nemško. Zgovoril se je z neko malovredno dekle, da bo vse to ukradel, odnesel na Dunaj, tam prodal in otvoril za izkupiček nič manj kakor kavarno itd. Rožeški orožniki so tatu prijeli in ga spravili pod ključ. Monštranco je storilec popolnoma razdejil in zakopal pod neko žago, kjer so jo orožniki tudi res našli. Kelih pa je skrnil v stolpu med staro šaro. Vsa čast orožnikom, ki so vse zopet našli in izročili župnemu uradu. Kako daleč privede brezverska vzgoja mladino, vidimo najlepše v tem slučaju. Sovražnikom vere ni nič več sveto. Mi se zgražamo nad tem dejanjem šele 19 let starega fanta. Kaj bo z našo mladino, ki se že v mladosti navdaja z mržnjo do Boga in vere? Starši! Pazite bolj na svoje otroke, sicer si spletate bič, ki vas bo pozneje tepel!

Sele. Pri nas se zgodi vedno kaj novega. Pred kratkim je našel pastir na Majarjevi planini človeško lobanjo in sicer samo brez drugih kosti. Čegava je, se ne more natančno dognati. Zdi se, da je ležala na zemlji že kakih 5 let. Najbrže je ponesrečil na planini laški ujetnik, ki je koncem vojske 1. 1918 hotel priti čez gore domov in je še pri Zvrh. Mlečniku jedel, nič govoril, potem pa jo udril po gozdu navzgor. Na planini se je izgubil, obnemogel in tam umrl, sneženi plaz pa je njegovo lobanjo pozneje odnesel niže. Lani je isti pastir videl nekje na planini velike kosti, ki so bile najbrže človeške in so spadale k tej glavi. — V velikem plazu v Košuti pa so izvlekli iz prsti in peska že zelo strohnel nahrbtnik, v katerem so bile razne turistovske potrebščine, večinoma vse pokvarjene. Skoro gotovo je bil ta nahrbtnik last onega gospoda iz Celovca, ki je 1. 1917 v družbi dveh tovarišev pri plezanju padel in se precej poškodoval in nahrbtnik izgubil. Po Košuti ni dobro laziti, ker o njej velja, kar pravijo stari ljudje: gora ni nora, tisti je nor, ki gre gor.

Bajtiše. Ljubi „Koroški Slovenec“! Sam veš, da imaš tudi na Bajtišah lepo ševilo zvestih bralcev. Vsak teden te težko pričakujemo in te radi prebiramo. Danes pa sprejmi iz našega kraja tudi en dopis! Tuici, ki gredo skozi našo dolinico, začudeno ogledujejo zapuščene razvaline naših nekdanjih fužin, ki žalostno štrle v zrak. Ko bi jih ne bilo, bi naša vasica bila pač lepša. Toda pregovor pravi: čez 7 let vse prav pride. Tudi naše razvaline nam zdaj prav pridejo, ker imajo v sebi trden, deloma rezan kamen. Iz tega kamna smo naredili dva trdna zidana mostova namesto lesenih, vozijo pa ta kamen tudi pridno na novo cesto proti Selam, da z njim gradijo mostove in škarpe.

Dobri vas. (Zlata maša.) V nedeljo po veliki Gospojnici dne 19. t. m. obhajajo prečastiti gospod proš svojo zlato mašo. Pridimo od blizu in daleč! Ta slovesnost se prične ob 1/2 10. uri. Pokažimo, da častimo in spoštujemo naše delavne može!

Radiše so dobile nov zvon, ki tehtta 1496 kg in bo 19. t. m. blagoslovljen.

Št. Ilj ob Dravi. (Žalostne novice.) Srčkani in željno pričakovani naš prijatelj „Koroški Slovenec“ se že menda čudi, da iz našega kota ob Dravi ni več nobenega glasu. Menda tinta ni v Dravo padla? Tinte imamo dovolj in zato evo danes par žalostnih novic: Dne 5. julija smo kar v eni krsti pokopali dva utopljena otroka spoštovane družine pod Jerbergom J. E. Pasla sta živino in se šla menda hladit v bližnji bajer navadnega močvirja, kjer se je starejši, že šolar, Valentin utopil. Mlajši brat mu je hotel pomagati, pa je tudi našel smrt v valovih. Mlajša sestra, ki je vse to videla, je žalostno novico prinesla domov. Najžalostnejše pri tem je to, da je mati utopljenih otrok isti večer porodila hčerko, katero smo na dan pogreba krstili. Lep nauk pastirjem, naj ne zapuščajo v varstvo poverjene živine. Prizadetim starišem naše sožalje! Dne 12. julija se je smrtno ponesrečil bivši kmet Andrej Setz, pd. Augustinčič v Diščicah. Ko je vozil steljo, so se konji, ki jih je rajni tako ljubil, splašili in ga spravili pod voz, da so mu kolesa zdrobila prsni koš ter je revež po sprejemu sv. zakramentov v neznošnih bolečinah končal svoje življenje. Ljubil je naš narod ter bil vselej zvest svoji materi Slaviji. Naj mu je zemljica lahka! Vsem Augustinčičevim naše iskreno sožalje!

Dob. (Poroka.) S trikratnim „da, da, da“ sta si obljubila v cerkvi sv. Boštjana zvestobo do smrti g. Leitgeb Franc, posestnik in gostilničar v Dobu, in Šimonova hčerka v Brežki vasi. Bog podeli zavednemu paru obilo sreče in blagoslova!

Vidarja vas pri Pliberku. (Smrt.) Meseca marca letošnjega leta je umrl Riedl Klemen, mežnar pri Božjemu grobu v 70 leti svoje starosti. Službo mežnarja je opravljal celih 50 let. Rajni je bil miroljuben mož, in glavno kar moramo omeniti, bil je narodno zaveden in stal vsa leta v naših vrstah v boju za pravice tužnega Korotana. Počivaj mirno v slovenski zemlji! — Mežnarijo ste zdaj prevzeli Božičeva mati in hči Julka iz Doha.

DRUŠTVENI VESTNIK

Dob. (Igra.) Dne 8. julija je priredilo izobraževalno društvo v Pliberku igro „Turški kriz“. Vsi igralci so svoje vloge izvrstno izvršili, posebno Štrigalica. — Dne 22. julija smo imeli pa žegnanje. Popoldne po blagoslovu so nam otroci deklamirali lepe pesmi in nazadnje je še zapel pevski zbor pod vodstvom gđc. Julke Randev par narodnih pesmi. Tako lepo vzgajajo Dobljani svoj mladi naraščaj. Le tako naprej, naj bodo drugim za vzgled!

ČEBELARSKI VESTNIK

Čebele v juliju.

Mesec julij je bil letos v Podjuni precej dober, boljši kakor druga leta. Seveda kdor je zapeljal svoje čebele v gore, je petkrat več pridobil. Opazovalna postaja, ki se je otvorila v Dobri vasi, kaže sledeče: Na tehtnici je bil A. Ž. panj. Pridobil je v I. tretjini meseca 180, v II. 75 in v III. 255 dkg. Zgubil je pa čez noč v I. tretjini 35, v II. 50 in III. 90 dkg — tedaj v mesecu čistih 335 dkg. Največ je pridobil 29, 50 dkg. Toplina zraka je bila najvišja + 32° C, najnižja + 11° C in srednjemesečna + 21° C. Dni je bilo izletnih 30, deževnih 8, oblačnih 5, poljasnih 17, jasnih 9 in vetrovnih 21. Druga leta se je godilo, da so čebelarji morali svoje čebele v tem času krmiti. O rojenju v tem času ni bilo slišati, letos so pa rojile. Ta mesec je bil letos izreden; mogoče nam prorokuje dobro jesensko ajdovo pašo, ki jo vsi čebelarji pri nas pričakujejo. Pripravimo tedaj svoje

čebele na njo, v kratkem, da ko boš bralec dobil ta list, se bo že pričela. Ne trpimo brezmatičnih panjev, ker ti so prvi povod k ropanju. Kako se bo ta mesec izkazal, bomo prihodnjič videli.

GOSPODARSKI VESTNIK

Sadjarska opravila v avgustu.

(Konec.)

Bogato obložene sadne veje podpiramo s primernimi rogovilami ali pa jih privezujemo z vrvmi, s sreboto ali s trtami na deblo in na debelejšje veje. Drog nekoliko zasadimo ob deblo v zemljo, potem ga pa večkrat privežemo z vrvmi k njemu. Z droga napeljimo v raznih razdaljah na vse strani železne, pocinkane žice in nanje privežimo vodoravne drogeve, ki drže vejevje v pravilni legi.

Večkrat je bilo že omenjeno, da moramo skrbno pobirati in uničevati vse nezrelo in nerazvito sadje, ki pada poleti z drevja. V takem trebežu je gotovo zalega tega ali onega škodljivca, ki ga najlaže in najbolj zanesljivo pokončamo, ako sadje uničimo.

Poleti je čas, da začnemo misliti na nove nasade. Sedaj, ko dan na dan hodimo po svojem zemljišču, lahko določimo prostor, ki bi ga bilo zasaditi. Nikdar ne čakajmo s tem do zime ali celo do pomladi. Kdor misli saditi jagode, naj jih sedaj. Avgust je za to najprikladnejši mesec. Ako vzamemo dobro ukoreninčene sadike, ako pri presejanju ne otrešamo preveč zemlje in skrbimo za primerno senco in vlago, da se rastline hitro prirastejo, imamo že prvo leto po saditvi nekaj zarodka.

Glavno delo v drevesnici v tem mesecu je cepljenje z očesom ali okulacija. Odločno povdarjamo, da je popolnoma napačno, ako divjake, ki jih bomo avgusta okulirali, poleti kakorkoli skrajšamo, obrezujemo, princiramo itd. Divjak pustimo, kakršen zraste, in bodimo veseli, če požene bujno in ima dolge mladinke. To je ravno najboljšo znamenje, da se je dobro ukoreninčil in da bo iz njega v treh, štirih letih močno drevo. Čim bolj jih pa obrezujemo, tem slabejši bodo. Proč torej z nožem od divjakov, ki so namenjeni za okulacijo! Odstraniti smemo samo poganjke ob deblo blizu tal. Pri okulaciji moramo zelo paziti na vreme in vlago. Ob dolgotrajni suši, ob mrzlem in deževnem vremenu ne okulirajmo, ker se delo prav slabo sponese. Zadostna vlaga v zemlji in toplo solnčno vreme je poleg pravilno izvršene okulacije najboljši porok za dober uspeh.

Kjer kaže sadno drevje na dobro letino, je v tem mesecu že polno raznega trebeža, ki se da s pridom uporabiti, posebno v gospodinjstvu. Iz slabejšega sadja, ki je že količkaj razvito, narejamo lahko vse poletje kis (jesih). Če je trebeža veliko in od boljših vrst, ga lahko uporabimo za mezgo. V ta namen operimo sadje in razrežimo, iztrebimo črvojedino in kosce skuhamo, da razpadejo. Potem to tvarino vročo pretlačimo in jo vkuhavajmo tako dolgo, da se popolnoma zgosti. V nezrelem sadju ni še razvit sladkor, zato je dobro, ako pridamo na vsak kilogram mezga iz takega sadja po 10—20 dkg sladkorja, in sicer malo prej, preden je mezga dovolj gosto vkuhana.

Sadne soke napravljamo tudi ta mesec, zlasti malinovec. Ne zamudimo nobene prilike, da ne bi izkoristili prav vsakega sadu, ki nam ga nudi narava. Kuhanje malinoveca se vrši največ v tem mesecu.

Praktični sadjar.

Dunajski trg. Živina: voli 10—16.000, biki 10—14.000, krave 10—15.000, teleta 18—24.000, jagnjeta 11—12.500, koze 5—6000, ovce 5000 do 12.000, mesne svinje 24—30.000, pitane 22—25.000 K za kg žive teže. Meso: goveje 14—50.000, zrezek 38—60.000, telečje 24.000 do 38.000, svinjsko 12—48.000, ovčje 12—26.000, kozje 12—16.000, povojeno 30—48.000, konjsko 10—20.000, slanina 26—28.000, domače maslo 26—38.000 K za kg. Jajce 1180—1400 K. Sirovo maslo 46—60.000, skuta 18—24.000 K za kg. Sadjje: češnje 4400—12.000, višnje 7—10.000, marelice 8—10.000, breskve 10—14.000, jabolka 5—6000, hruške 3—7000, kosmulje 8000 do 10.000, malinje 18—20.000, grozdje 24—30.000 kron za kg. Perutnina: kokoši 22—36.000, go-

lobi 10—15.000 K za komad. Zelenjava: lanski krompir 7—800, letošnji 1400—2000, zelen grah 3—6000, zelen fižol 4—6000, kumare 5000 do 7000, hren 20—28.000, čebula 1200—4000, česen 4—6000 K za kg. Krma: seno 120.000 do 160.000, detelja 110—170.000, slama 180.000 do 200.000 K za 100 kg. Konji: lahki vprežni 3 1/2 do 8 milijonov, težki 6—13 milijonov, kočijaški 4—9 milijonov kron za komad.

Tržne cene v Jugoslaviji. Žito: Zaradi dobrih uspehov žetve so cene oslabele, čeprav je bil dinar zadnje dni slab. Na novosadski blagovni borzi so bile 31. julija nastopne cene: pšenica 350 do 370 Din., ječmen 287 do 300 Din., turščina 285 do 287 in pol Din., moka „0“ po 582 in pol Din., „2“ po 550 Din., „5“ po 500 Din. — Živina: Cene so deloma nekoliko poskočile. Na zadnji mariborski sejem so prišli kupci tudi iz Avstrije. Cene so bile za kilogram žive teže nastopne: debeli voli 12 in pol do 14 in pol Din., poldebili voli 11 in pol do 12 Din. 25 par., plemenski voli 10 do 12 Din. 25 par. biki za klanje 9 Din. 25 par do 11 in pol Din., klavne krave, debele, 12 Din. 75 par do 14 in pol Din., plemenske krave 10 in pol do 12 in pol Din., krave za klobase 8 do 10 Din. 25 par, molzne in breje krave 10 in pol do 14 in pol Din., mlada živina 11 Din. 75 par do 13 Din.

Borza. Dunaj. 6./VIII. Dolar 70.560, nemška marka 0,04 1/4, funt šterling 321.000, francoski frank 4010, lira 3035, dinar 734, poljska marka 0,31, švicarski frank 12.630, češka krona 2047, ogrska 3,20 avstr. kron.

Curih. 6./VIII. Avstrijska krona 0,0079, nemška marka 0,0003, poljska marka 0,0023, češka krona 16,35, dinar 5,95 cent.

RAZNE VESTI

Kratke vesti iz sveta. V Avstriji je 164.000 vojnih invalidov, na celem svetu 7.124.000. — D-vlak Hamburg—Monakovo se je na postaji Kreiensen ponesrečil: 60 mrtvih, 45 težko ranjenih. — Sovjetska vlada je vsled štedenja zaprla 11.000 ljudskih šol. — Sol se je v Avstriji podražila. — Nemška državna banka plačuje 30% obresti. — Na Madžarskem je izbruhnil železničarski štrajk. — Viseči dolg Nemčije znaša po računu državne glavne blagajne 40 bilijonov mark. — 1000-lirski bankovci se vzamejo v Italiji iz prometa. — Slovensko gimnazijo v Idriji bo italij. uprava opustila. — Prej največji bančni zavod avstrijskih Jugoslovanov „Jadranska banka“ v Trstu je prešla v italijanske roke. — Primanjkljaj Bavarske, ki bi imel znašati po proračunu 4 milijarde, znaša 290 milijard mark. — Bolgari so s sklepi konference v Sinaji zadovoljni. — V Madridu je močan potresni sunek razrušil več poslopij.

Poštna znamke kot denar. V par dneh pridejo v promet posebne znamke v vrednosti po 100 in 500 kron, ki so se obnesle že v Ameriki, Italiji, Danski, Norveški itd. Na eni strani bo natisnjena vrednost znamke, na drugi pa reklama kake firme. Te znamke bodo zaprte v tankih, prozornih škatljah iz celuloida z kovinastim okvirjem. Stroške izdaje bodo krile tvrdke, katerih bodo reklame, in država jih bo prodajala po označeni vrednosti. Teh znamk se bo izdalo za 5 milijard in bodo v prometu do izdaje kovanega denarja.

Spolna okužba se kaznuje. Senator Martin je predložil francoskemu senatu zakonski načrt, po katerem bi naj bila kaznovana vsaka oseba, kateri se dokaže, da je vedoma okužila drugo osebo s spolno boleznijo. Kazen bo enaka oni, ki velja za telesno poškodbo, storjeno v sovražnem namenu. Sličen zakon imajo že na Danskem in Finskem ter v nekaterih švicarskih kantonih. Čuditi se je le, da ni tak zakon upeljan že v vseh civiliziranih državah. Posledice spolne okužbe so vendar težje nego udarec s palico ali kaj podobnega.

Inserirajte v Koroškem Slovencu!